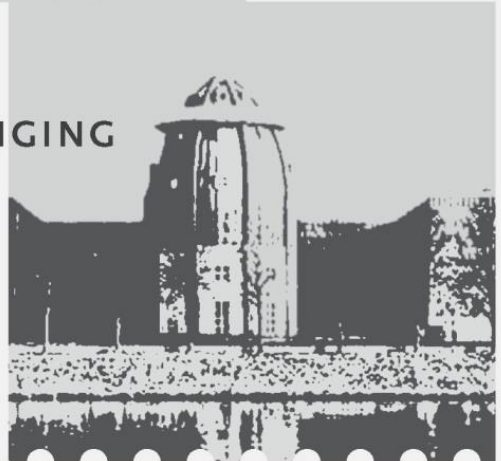

MOSAPHIL

Verenigingsblad van de
PHILATELISTENVERENIGING
ZUID-LIMBURG te
Maastricht

PHILATELISTENVERENIGING ZUID-LIMBURG

Koninklijk erkend

Opgericht 19 december 1921

Ingeschreven Kamer van Koophandel te Maastricht nr. 40203374

Bestuur:

Voorzitter:	B.J.Witter Email: bjwitter@solcon.nl	043-4502126
Penningmeester:	H.J.M. Graat Email: graat@home.nl	043-3478801
Secretaris:	C.L.M. Janssen Christinastraat 25, 6267 AS Cadier en Keer Email: janssenclm@gmail.com	043-4071499
Bestuurslid:	M.B.E. Smeets Email: maartensmeets@planet.nl	043-3213744
Rondzend com.:	M..J Huijts Email: huijts@home.nl	043-3620216
Veilingmeesters:	J. Vinck Email: joopvinck@ziggo.nl F. Vinck	043-3616447 043-3615798

www.philatelisten-zl.nl

ING 1031165

t.n.v. Filatelistenvereniging Zuid-Limburg te Maastricht

IBAN: NL25INGB0001031165

BIC: INGBNL2A

**Verenigingslokaal: : Trefcentrum Wittevrouwenveld
1^e verdieping, lift aanwezig
Edisonstraat 5
6214 GK Maastricht**

Bijeenkomsten 1^e en 3^e maandag van de maand
zaal open vanaf 1900 uur, aanvang bijeenkomst 19.30 uur.

Van de voorzitter

Eigenlijk wil ik het C-woord niet meer horen en/of zien. Eigenlijk wil ik de leden weer eens zien en ontmoeten. Eigenlijk wil ik weer de contacten en gesprekken op de bijeenkomsten. Eigenlijk wil ik..... Maar ik heb niks te willen, wij hebben niks te willen. We zullen met z'n allen door moeten gaan, maar hopelijk niet tot in lengte van dagen. Ik ben op 1^e Paasdag gevaccineerd en mag half Mei voor de 2^e prik gaan. Toch is er nu dan een klein lichtpuntje aan de horizon. Maar hoelang het nog gaat duren voor we elkaar weer op een bijeenkomst kunnen en mogen ontmoeten is, voor mij in ieder geval, nog volstrekt onduidelijk. Wij zullen doorgaan is in een grijs verleden gezongen door Boudewijn de Groot en Liesbeth List, als ik mij goed herinner. Laten we dat dan maar doen en uitkijken naar de voor ons liggende periode. Alhoewel, de winter, ondanks een aantal bijna zomerse dagen, nog niet van ophouden weet. Maar misschien wordt alles beter en is het morgen weer goed. Ook al een bekend Nederlands lied.

Uit een nog grijzer verleden houden we er de moed maar in en zo kunnen we alle opbeurende liederen de revue laten passeren. Laten we proberen vooruit te kijken en hopen dat we misschien in September, als alles meezit en het de minister behaagt, elkaar weer kunnen ontmoeten. Ik wil iedereen toch een fijne zomer toewensen met, ondanks alles, veel plezier met de postzegels. Vanuit een regenachtig Ingber een groet.

Bernard Witter

Van het bestuur

Als het allemaal goed gaat is er deze maand (April) een (internet)veiling via John, in Mei via Joop ook een (internet)veiling en dan als voorlopige afsluiting van dit seizoen in Juni de, al eerder aangekondigde, veiling van dozen en albums en partijen. De spelregels zijn

langzamerhand wel bekend en voor de laatste veiling wordt u nog op de hoogte gesteld. Hetzij via mail, hetzij via brief. Wij kunnen nog geen verdere mededeling doen over de viering, groot of klein, van ons 100-jarig bestaan doen, dankzij het niet gewenste C-woord. Daar is hij toch weer. Als u contacten wil onderhouden met andere leden kan dat uiteraard wel, maar denk aan de eigen veiligheid en die van uw postzegelvriend/kennis. Hou de berichtgeving van de overheid in de gaten voor het bekijken van de mogelijkheden. Hebt u vragen, aarzel dan niet contact op te nemen.

Van de redacteur

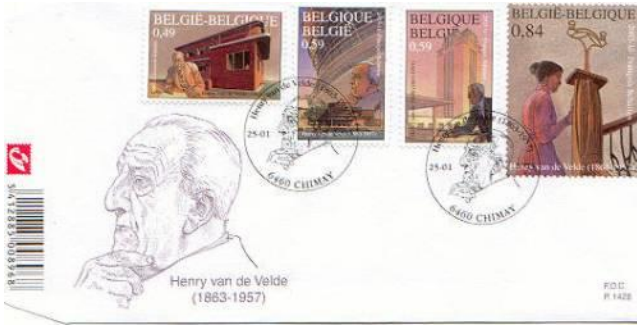
In dit laatste nummer voor de zomer, ga ik in op mijn favoriete bouwstijl of bouwschool : Das Bauhaus. Een zeer dynamische school die tussen de twee wereldoorlogen een broedplaats was van nieuwe ideeën, stijlen en richtingen, maar vooral ook een plaats van nauwe samenwerking van zeer verschillende kunstrichtingen. Er kwamen vele beroemde namen uit voort als Walter Gropius, Mies v.d. Rohe, Corbusier, Oud en Mart Stam (Stijlgroep) en vele anderen. Open gooien, conflicten (want waren een stel ego's) en dan samenwerken. Dat waren de grondideeën. Enfin, leest u maar verder. Ik wens u een prettige zomer toe.

Maarten Smeets

Geschiedenis van het Bauhaus (Randy Koo en Wikipedia)

De Belgische architect-schilder Henry Van de Velde had bij zijn afscheid als directeur van de *Großherzoglich-Sächsische Hochschule für Bildende Kunst* te Weimar in 1918 de Duitse architect Walter Gropius voorgedragen als zijn opvolger.

*Uitgifte 2003:
Henry van de
Velde
getekend
door François
Schuiten.*

In 1919 liet Gropius zijn school, samen met de *Großherzoglich-Sächsische Kunstgewerbeschule* opgaan in het nieuwe *Staatliches Bauhaus Weimar*. Zijn zowel theoretisch als praktisch toegepaste programma was een synthese van plastische kunsten, ambachtelijke techniek en industrie.

De inspiratie op vlak van ambachtelijke techniek was afkomstig van de Engelse Arts-and-Crafts-beweging. In het manifest uit 1919 schreef Walter Gropius:

Architecten, beeldhouwers en schilders, wij moeten allen terug naar het handwerk! Want er bestaat geen 'beroepskunst'.

Tussen de kunstenaar en de handwerksman bestaat geen wezenlijk verschil. De kunstenaar is een handwerksman die zichzelf overtreft.

[...] *Geen enkele kunstenaar kan echter buiten de basis van het handwerk. Dat is de oorsprong van het artistieke proces.*

*75 jaar Bauhaus (1994)
met Gropius.*

Vooraf onder invloed van de Nederlandse kunstenaar Theo van Doesburg, die samen met Piet Mondriaan in 1917 de kunstbeweging De Stijl had opgericht, evolueerde Bauhaus

van het expressionisme naar het modernisme. Die invloed was waarschijnlijk van doorslaggevende betekenis.

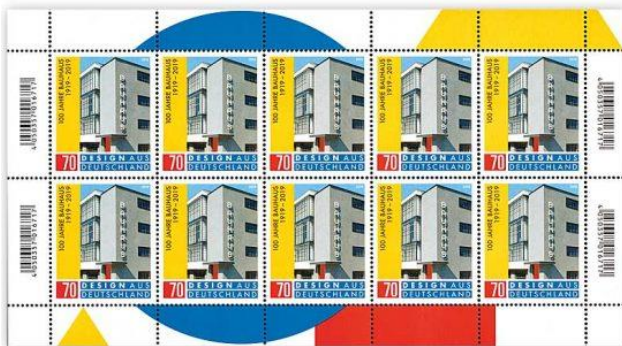
Onderwijs

Gropius' studenten ontwierpen er efficiënte, elegante meubelstukken en gebruiksvoorwerpen. Strak van lijn, eenvoudig van vorm, zeer functioneel. De opklapbare meubels, bedoeld voor een nogal klein uitgevallen arbeiderswoning, of de vrijgezellenkast op wieltjes die je aan twee kanten kan openen, vielen op in het gamma.

Multifunctionaliteit leek heruitgevonden door Bauhaus.^[3]

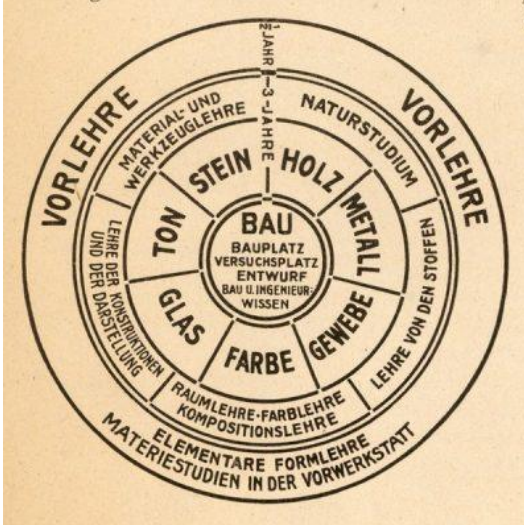
De Zwitserse schilder Johannes Itten gaf er een spraakmakende *Vorlehre*-cursus, bedoeld tot het stimuleren van de zelfwerkzaamheid. Na Itten, in 1923, kregen Paul Klee en László Moholy-Nagy die taak toegewezen. Andere vooraanstaande Duitse kunstenaars als Lyonel Feininger, Georg Muche, Oskar Schlemmer en de Russisch-Franse Wassily Kandinsky maakten deel uit van het lerarenkorps.

Bauhaus is zowel een kunstenaarschool, een pedagogisch project als de wieg voor het Bauhaus-ontwerp. De kunstenaarschool evolueerde van een academie voor kunst & architectuur tot een cultuurbegrip. De nieuwe gebouwen in Dessau, zelf ontworpen door Gropius toen het Bauhaus Weimar in 1925 moest verlaten, zijn even spectaculaire voorbeelden van moderne architectuur als het project van de nieuwe arbeiderswijk in Dessau.

*Uitgave
2019: 100
jaar Bauhaus.
Rood, blauw
en geel zijn de
Bauhaus
kleuren.*

In de school werd les gegeven op een manier die nooit eerder was vertoond. De studenten dienden hun eigen creativiteit te exploreren, door te werken met de meest uiteenlopende materialen. Er werd bewust en gedreven gezocht naar een architectuur die maatschappelijke impact heeft.

Vele docenten en studenten geloven dat een betere architectuur en woonomgeving mensen beter laat worden, en uiteindelijk medeleiden tot een veranderde (volgens Bauhaus dus betere) wereld. Zodra mensen in lichte,

zonnige ruimtes kunnen wonen, in simpele woonblokken zonder enige versiering, zouden ze als vanzelf anders gaan leven, meer solidair en gelukkig.

Verhuising naar Dessau

In 1925 verhuisde het Bauhaus naar Dessau, op uitnodiging van het stadsbestuur. Daar bouwden ze een nieuw complex, in een soort van

molenwiekpatroon van verschillende gebouwen. Er was een gebouw voor lessen, een gebouw voor de studenten, een gecombineerd gebouw voor auditorium en

In de Tweede Wereldoorlog werden een aantal Dessau woningen beschadigd door bombardementen. Op 16 mei 2014 werd een van de docentenwoningen heropend door de Duitse president Joachim Gauck. De MZZ privatpost gaf een blokje uit van de heropende Dessau woning.

restaurant, een atelier, en een bruggebouw waarin zich de administratie bevond, en de kantoren van Walter Gropius en zijn architectenbureau.

*Licht-Raum-Modulator
1930, Plastik von László
Moholy-Nagy.*

De verhuizing betekende ook een samengaan van de kunstopleiding met de al bestaande 'Kunstgewerbe- und Handwerkerschule Dessau', wat de school een belangrijke financiële basis zou bezorgen. De fusie liep parallel met een verschuiving van een accent op het ontwerpen van unieke objecten naar het ontwerpen van voorwerpen die industrieel gefabriceerd konden worden.

Het stadsbestuur had een praktische reden voor de uitnodiging aan Gropius: de grote woningnood en beperkte middelen dwongen een goedkope oplossing te zoeken voor het onderdak van de arbeiders en beampten van de Junkers fabrieken. Met toepassing van modulaire ontwerpen en industriële technieken wist Gropius een complete wijk te bouwen (Dessau-Törten). De studenten waren daarbij volop actief, geheel in stijl met de Bauhaus-filosofie.

Opvallend is wel de vermenging van Gropius' privé-activiteiten als architect met zijn directeurschap van het Bauhaus. In contrast werd pas later een architectuuropleiding opgenomen in het Bauhaus programma, waarvoor Hannes Meyer werd aangetrokken.

De eigen uitgave van

de *Bauhausbücher* met geschriften van onder andere Piet Mondriaan, Theo van Doesburg, Wassily Kandinsky, Paul Klee, Kasimir Malevitch en Gropius zelf droeg uiteraard bij tot de bekendheid van het Bauhaus.

In 1928 verliet de stichter Gropius het Bauhaus en werd hij

opgevolgd door Hannes Meyer, die in 1930 op zijn beurt werd opgevolgd door Ludwig Mies van der Rohe.

Bauhaus gebäude

In de Dessau
periode (1925

-1931) zijn de bekendste gebouwen gerealiseerd. De DDR gaf in 1980 een serie van zes zegels uit: 'Bauhaus gebäude':

5 Pf: Konsum-Gebäude, Dessau, 1928, Architect: W.

Gropius.

10 Pf: Gedenkstätte der Sozialisten, Berlin, 1926, Architect:

M.v.d.Rohe.

15 Pf: Denkmal für die Märzgefallenen, Weimar, 1922, Architect: W. Gropius.

20 Pf: Stahlhaus, Dessau-Törten, 1926, Architect: G. Muche und R. Paulick.

50 Pf: Gewerkschaftsschule, Bernau, 1928/30, Architect: H. Meyer.

70 Pf: Bauhaus-Gebäude, Dessau, 1926, Architect: W. Gropius.

In Dessau heersten tot 1932 politieke omstandigheden die gunstig uitpaktten voor het Bauhaus. Het politieke klimaat veranderde vanaf 1929 met de versterking van de nationaal-socialistische partij (NSDAP). In de laatste twee jaren kreeg Bauhaus lagere budgetten dan eerder toegezegd. Officiële bouwopdrachten bleven uit. In het Bauhausgebouw moesten lokalen worden vrijgemaakt voor de sterk expanderende Technische Lehranstalten, die meer dan 1400 leerlingen had, terwijl bij het Bauhaus circa 170 studenten studeerden. Het Duitse nationaalsocialisme wilde van het progressieve, als 'bolsjewistisch' gebrandmerkt Bauhaus af en dwong het in 1932 naar Berlijn te verhuizen. Zo moest het Bauhaus na zes jaar vertrekken uit Dessau (Vrijstaat Anhalt).

Verhuis naar Berlijn en sluiting

Het Duitse nationaalsocialisme wilde van het progressieve, als "bolsjewistisch" gebrandmerkt Bauhaus af en dwong het in 1932 naar Berlijn te verhuizen. Nauwelijks een jaar later werd het na de nationaalsocialistische machtsovername gesloten door Mies van der Rohe die niet langer wilde toegeven aan politieke eisen van de nieuwe machthebbers, zoals de verwijdering van Joodse en buitenlandse docenten.^[4]

Zowel leraren als leerlingen verspreidden zich na 1933 over de westerse wereld en vooral in de Verenigde

Staten propageerden onder anderen Gropius, Mies van der Rohe, Joseph Albers, Moholy-Nagy en Marcel Breuer verder de ideeën van het Bauhaus o.a. aan het Black Mountain College te North Carolina. Na de Tweede Wereldoorlog — in 1950 — probeerde in West-Duitsland oud-Bauhaus-student Max Bill het Bauhaus voort te zetten door de *Hochschule für Gestaltung* in Ulm op te richten. Deze school werd echter al in 1968 opgeheven. In Berlijn bevindt zich sinds 1979 het Bauhaus-Archiv, een museum over het Bauhaus.

100 jaar Bauhaus: Invloed op de Nederlandse architectuur en de kunststroming De Stijl

21 mei 2019,- Randy Koo

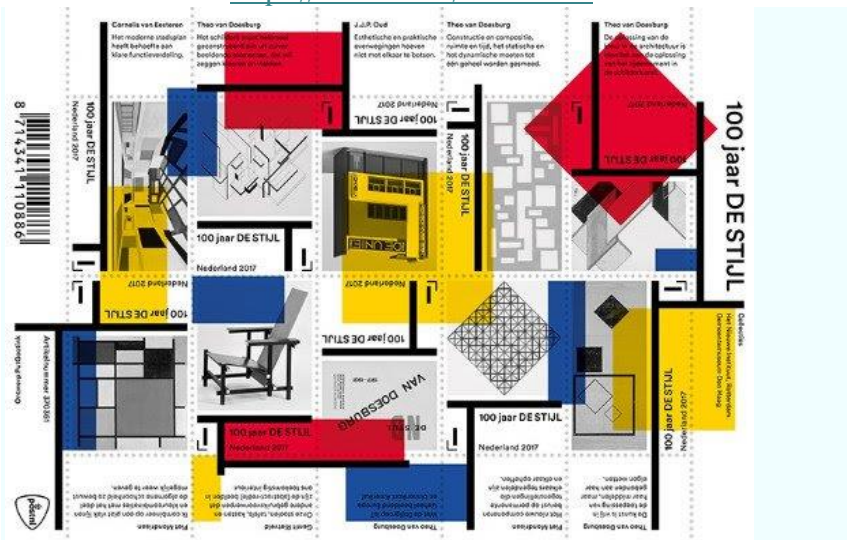
In het dit deel van 100 jaar Bauhaus komt de invloed op de Nederlandse architectuur en de kunststroming **De Stijl** aan bod. Hoe verliep de interactie tussen de leden van het Bauhaus en de leden van De Stijl? Wat is de rol geweest van de leden van De Stijl zoals

Theo van Doesburg, J.J.P. Oud en Gerrit Rietveld op onze inmiddels iconische gebouwen? En hoe passen Piet Zwart en Paul Citroen in het verhaal? Duitsland organiseert dit jaar in veel regio's schitterende expo's met openstelling van diverse Bauhaus gebouwen en niet alleen in Weimar, Dessau en Berlijn.

100 jaar De Stijl

In 2017 is voor het 100 jaar jubileum van de kunststroming De Stijl een velletje met 10 zegels uitgegeven met de kunstenaars: Theo van Doesburg (vijf zegels), Piet

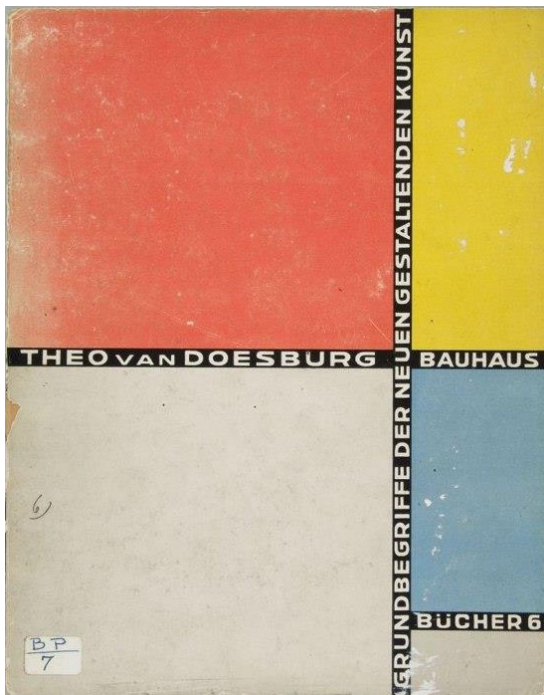
Mondriaan (twee zegels), Cornelis van Eesteren (een zegel), J.J.P. Oud (een zegel) en Gerrit Rietveld (een zegel). Over de totstandkoming van de zegels door het ontwerp bureau PutGootink zie: <https://vimeo.com/198697378>

Theo van Doesburg (1883 – 1931) was een Nederlands kunstenaar. Hij staat bekend als een van de belangrijkste vertegenwoordigers en propagandisten van de abstracte kunst in de 20e eeuw. Hiertoe richtte hij in 1917 het tijdschrift **De Stijl** op. Naast schilder was Van Doesburg ook actief als dichter, schrijver, typograaf, fotograaf, interieurontwerper en architect.

De Stijl is een Nederlandse kunstbeweging, vernoemd naar het in 1917 in Leiden opgerichte tijdschrift De Stijl. De belangrijkste leden van De Stijl waren Theo van Doesburg, Piet Mondriaan, Vilmos Huszár, Bart van der Leek, Antony Kok, J.J.P. Oud, Jan Wils, Robert van 't Hoff, Gerrit Rietveld en Georges Vantongerloo. De Stijl is vooral een project van kunstenaar en publicist Theo van Doesburg, de zelfbenoemde oprichter, redacteur en propagandist van De Stijl. De leden van De Stijl streefden naar een radicale hervorming van de

kunst, die gelijke tred hield met de technische, wetenschappelijke en sociale veranderingen in de wereld. Deze hervorming bestond uit het gebruik van een minimum aan kleuren (**primaire kleuren, gecombineerd met zwart, wit en grijs**) en een zo eenvoudig mogelijke vormgeving (bij voorkeur volgens het orthogonaal stelsel). Hoewel er van het tijdschrift *De Stijl* nooit meer dan 300 exemplaren verkocht werden, had het een grote invloed op de kunst in Nederland en daarbuiten. Internationaal is *De Stijl* beter bekend onder de naam neoplasticisme of Nieuwe Beelding waarbij het vanaf de jaren 30 een centrale rol in de Europese avant-garde

speelde. De kunstbeweging *De Stijl* duurde van 1917 tot en met 1931.

Bauhausbücher Band 6, München 1925:
Theo van Doesburg. Foto: Wikimedia Commons.

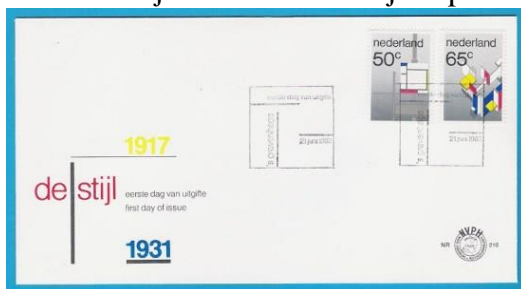
In december 1920 had Theo van Doesburg in Berlijn een ontmoeting met de directeur van het Bauhaus, Walter Gropius en enkele

van zijn assistenten en studenten. Tijdens deze bijeenkomst liet Van Doesburg werk zien van *De Stijl* en Gropius vertelde over de activiteiten van het Bauhaus. De eerste dagen van 1921 verbleef hij op aanraden van Gropius in Weimar, waar het Bauhaus zich toen bevond. Het viel Van Doesburg tijdens dit eerste bezoek al op dat binnen het Bauhaus een ambachtelijke en Arts and Crafts-achtige sfeer hing, ondanks

de progressieve houding van Gropius. Van Doesburg stelde vast dat er in Weimar voldoende ruimte was de mensen van het nieuwe te overtuigen.

De lezingentour van Van Doesburg langs een aantal Europese landen eindigde in april 1921 in Weimar, waar Van Doesburg zich langere tijd vestigde. De redactie van De Stijl verhuisde mee, waardoor het een steeds internationaler karakter kreeg. In Weimar bood Bauhaus-docent Adolf Meyer hem een flat aan en een Bauhaus-student stelde hem zijn atelier ter beschikking. In de zomerperiode van 1921 en de winterperiode van 1921/1922 gaf Van Doesburg lezingen voor studenten en docenten en privé-cursussen De Stijl. Van Doesburg dacht dat hij wel aangenomen zou worden als Bauhaus docent, maar Gropius was bang dat zijn radicale en vaak tactloze optreden tegenover enkele Bauhaus-docenten zou leiden tot ruzies bv met docent Johannes Itten. **Johannes Itten** (1888 – 1967) was een Zwitserse kunstschilder, ontwerper en docent. Hij is vooral bekend geworden vanwege zijn theoretisch werk in verband met het Bauhaus en zijn kleurenleer. Itten en Van Doesburg waren elkaars tegenpolen.

Op 21 juni 1983 verscheen er een serie postzegels met afbeeldingen van kenmerkende objecten van De Stijl: Op de 50 cent zegel een gestileerde schildersezel met een werk van Piet Mondriaan en op de **65 cent** zegel de ‘**Maison particulière**’ van Theo van Doesburg.

De kunstenaars van Dada hielden zich bezig met mengvormen van beeldende kunst, poëzie, theater en grafisch ontwerp. De beweging toont qua geesteshouding verwantschap met het nihilisme door het opzettelijk irrationele en

het ondergraven van de algemeen geaccepteerde standaarden. Het **Dadaïsme** of kortweg **Dada** was een culturele beweging die tijdens de Eerste Wereldoorlog begon in Zwitserland. De beweging was ongeveer tussen 1916 en 1920 op haar hoogtepunt.

J.J.P. Oud

Jacobus Johannes Pieter Oud (1890 – 1963) was een Nederlands architect. Hij is bekend geworden als lid van kunstbeweging De Stijl en voorvechter van de moderne architectuur. Zijn betekenis als pionier van **het Nieuwe Bouwen** is gelijk aan die van Le Corbusier en Gropius.

Kantoorgebouw Shell Den Haag, 1946,

Schrijft u even mee

In deze kalender vindt u de verenigingsactiviteiten dik aangegeven, overige activiteiten in normaal schrift. Overigens geeft dit overzicht alles slechts globaal weer. Op de verenigings-avonden wordt vaak aanvullende informatie gegeven over extra activiteiten.

VV staat voor Verenigingsavonden en Veiling.

RV staat voor Ruilavond en Restveiling.

In verband met het uitstellen van alle bijeenkomsten van de

Philatelistenvereniging Zuid-Limburg
---

is er dus ook geen agenda opgesteld.

Zodra het bestuur het weer verantwoord vindt om weer bij
--

elkaar te komen laten wij dat weten. Zie ook het voorwoord van het bestuur, voorin dit blad.
--

Beëindiging lidmaatschap: schriftelijk voor 1 december van het lopende jaar bij de secretaris van de vereniging. Niet tijdige opzegging betekent verlenging van het lidmaatschap tot het einde van het volgende verenigingsjaar. Statuten Art. 7.2.

Bijeenkomsten 1e en 3e maandag van de maand.
--

Zaal open vanaf 19.00 uur, aanvang bijeenkomst 19.30 uur.
